

T.C.
ADALET BAKANLIđI
ULUSLARARASI HUKUK VE DIŞ
İLİŐKİLER
GENEL MÜDÜRLÜĐÜ

SÖZLEŐMELER BÜROSU

Türkiye İle Çek Cumhuriyeti Arasında
Hukuki Ve Ticari
Konularda Adli Yardım Sözleşmesi

3 — TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE ÇEKOSLOVAKYA CUMHURİYETİ ARASINDA MEDENİ VE TİCARİ HUSUSATTA KAZAYIYE MÜTEDAİR KARŞILIKLI MÜNASEBATI HAKKINDA MUKAVELENAME

İmza tarihi : 22/Ağustos/1930
İmza yeri : Prag
Kanun lâyhasının tevdiî tarihi :
Kabul tarihi : 30/Haziran/1932
Kanun numarası : 2051
Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 9/Temmuz/1932
Resmî Gazete sayısı : 2145
Düstur No. : III. Tertip, 13. c. 1134 (887) s.

Çekoslovakya'da Türk vatandaşlarının ve Türkiye'de Çekoslovak vatandaşlarının medeni ve ticari hususatta adli himayelerile iki memleket makamatı adliyesinin yekdiğerine ibraz etmeleri mukatazi müteakabil muaveneti tanzim etmek arzusu ile hareket eden Türkiye Cumhuriyeti ve Çekoslovakya Cumhuriyeti bu babta bir mukavele aktine karar vermişler ve murahhasları olarak,

Türkiye Reiscumhuru Hazretleri :

Hariciye Vekâleti Müsteşarı, Birinci Sınıf Elçi Menemenli Numan Beyefendiyi,

Çekoslovakya Reiscumhuru Hazretleri :

Hariciye Nezaretinde Elçi ve Fevkalâde Murahhas Hukuk Doktoru Mösyö Pavel Weliner ile, Adliye Nezaretinde Âli Müşavir ve Hukuk Doktoru Mösyö Antonin Koukal'ı,

Tayin etmişler ve müşarileyhin bu bapta selâhiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ile usul ve kaidesine muvafık bularak atideki hükümleri kararlaştırmışlardır.

BİRİNCİ FASIL

Adli himaye MUAMELEDE MÜSAVAT

MADDE — 1.

1 — Akid Devletlerinden her birinin tebaası, diğèrinin arazisinde şahısların ve mallarının kanunî ve adli himayesi hususunda mahalli teba gibi muamele göreceklerdir.

2 — Bu hususta hakime serbestçe müracaat edecekler ve mahalli tebanın tâbi olduğu şerait ve eşkâl dahilinde dâva eyleyebileceklerdir.

KEFALET VE DEPOZİTODAN MUAFİYET

MADDE — 2.

1 — Akid Devletlerden biri tebaasından olup ta, Devletlerden biri dahilinde ikâmetgâhı bulunan ve diğèr devlet mahakimi huzurunda müddei veya dahil fiddava olanlardan gerek ecnebi sıfatları dolayısıyla, gerek memleket dahilinde ikametgâhı veya meskeni bulunmaması dolayısıyla, her ne nam ile olursa olsun, hiçbir kefalet veya teminat akçesi talep edilmeyecektir.

2 — Aynı kaide masarifi muhakemeyi teminen müddei veya dahil fiddava olanlardan talep edilen tediye hakkında da caridir.

MADDE — 3.

1 — Gerek ikinci madde ve gerek davanın ikame olunduğu memleket kanunları mucibince kefalet, teminat akçesi veya masarifi muhakeme tediyesinden muaf olan müddei veya dahil fiddava aleyhine Akid Devletlerden birinin arazisi dahilinde sadır olan masarifi muhakeme tediyesine mahkumiyet kararı, diğèr Devletin selâhiyettar makamâtı tarafından meccanen lâzımüttenfiz olacaktır.

2 — Talep diplomasi tarikiyle veya alâkadar tarafça doğru-

dan doğruya selahiyettar makama müracaat suretiyle yapılabilir.

3 — Masarifi muhakeme miktarını sonradan tesbit eden adli kararlar hakkında aynı kaide tatbik olunur.

MADDE — 4.

1 — Malûm olan tarafın bilahare yapacağı müracaat müstesna olarak üzere 3. maddede mezkûr masarife müteallik kararlar, tefeyn istima olunmadan, icranın takip olunduğu memleketin kanunlarına tevfikân lâzimüttenfiz itibar olunacaktır.

2 — Temyiz talebi hakkında ittihazi karara selahiyettar olan makam :

a) — Mahkumiyet kararının, sadır olduğu memleket kavanini mucibince kazıye muhkeme halini iktisap edip etmediğini,

b) — Kararın fikrai hükmiyesine kendisinden talep vaki olan Devletin lisanında veyahut Fransızca muharrer olup talep eden Devletin diplomasi veya konsolosluk memuru yahut talep eden veya kendisinden talep vaki olan Devletin muhallef bir tercümanı tarafından aslına mutabakatı tasdik edilmiş bir tercümanın merbut olup olmadığını tetkik ile iktifa eyleyecektir.

3 — İkinci fıkranın (a) kısmında mevzu şartın ifası için talep eden Devletin selahiyettar makamının, kararın kazıye muhkeme halini iktisap eylediğini mübeyyin bir bevannamesi kâfi gelecektir. Mevzu bahis beyanname ve tasdikname ikinci fıkranın (b) kısmında mezkûr kaideye tevfikân tercüme edilmelidir.

4 — Alâkadar tarafça aynı zamanda talep edilmesi şartıyla, ikinci fıkranın (b) kısmında mezkûr beyan, tercüme ve tasdik arçlarının miktarı tenfiz talebi hakkında ittihazi karara selâhiyet-
tar olan makam tesbit edecektir. Bu harçlar dâva masrafları olarak telâkki olunacaktır.

MECCANİ MÜZAHERETİ ADLİYE

MADDE — 5.

Âkid Devletlerden birinin tebaası, diğer devletin arazisi üzerinde, tebai mahalliye ile aynı şerait dahilinde meccani müzahere-
adliyeden müstefit olacaklardır.

MADDE — 6.

1 — Fakrühâl vesikası, müstedinin mutad meskeni makamata tarafından veya böyle bir mesken mevcut olmadığı takdirde, halen meskeni olan mahal makamata tarafından ita edilmelidir.

2 — Müstedi, meccani müzaheret talebinin yapıldığı memlekette ikamet etmiyorsa, fakrühâl vesikası, ibraz edileceği memleketin bir siyasi veya konsolosluk memuru tarafından meccanen tasdik edilecektir.

3 — Müstedi, Âkid Devletlerden birinin arazisi dahilinde ikamet eylemediği takdirde, mensup bulunduğu devletin selâhiyettar siyasi veya konsolosluk memuru tarafından meccanen tasdik edilecektir.

MADDE — 7.

1 — Müstedi, meccani müzahereti adliye talebinin yapıldığı memleket dahilinde ikamet eylediği takdirde, fakrühâl vesikası vermeye selâhiyettar olan makam, müstedinin mensup olduğu memleket makamından vaziyeti maliyesi hakkında lâzım gelen malûmatı alabilecektir.

2 — Meccani müzahereti adliye talebi hakkında karar ittihazi ile mükellef olan makam, selâhiyeti dairesinde, kendisine verilen vesaik ve malûmatın doğruluğunu kontrol etmek ve kâfi derecede tenevvür için, mütemmim malûmat istihsal eylemek hakkını muhafaza eder.

MADDE — 8.

Âkid Devletlerden birinin selâhiyettar makamı tarafından müzahereti adliyeden müstefit edilen taraf, bu müzaheretten aynı davayı müteallik olarak diğer devletin makamata adliyesi huzurunda, işbu mükavelename ahkâmına tevfikân yapılan bilumum usule müteallik muamelâta da müstefit olacaktır.

İKİNCİ FASIL

MAKAMATI ADLİYENİN KARŞILIKLI MÜZAHERETİ
EVRAKI ADLİYE TEBLİĞİ

MADDE — 9.

1 — Medeni ve ticari hususatta, Âkit Devletlerden birinin adli makamından sâdir olup diğer devletin arazisi dahilinde mu-

kim eşhasa ait bulunan evrakın tebliği, talep eden devletin konsolosu tarafından kendisinden talep vâki olan devletin tayin edeceği makama tevdi edilecek talepname üzerine icra kılınacaktır. İrsal edilen varakanın sâdır olduğu makamı, tarafeyn isim ve sıfatlarını, muhatabın adresini, mevzubahis varakanın mahiyeni mübeyyin olan talepname, kendisinden talep vaki olan devletin lisanında yazılmış olacaktır. Tebliğ edilecek evrakın, dördüncü maddenin ikinci fıkrasının (B) kısmında muharrer kaideye tevfikân tasdik kılınan bir tercümesi talepnameye lefedilecektir.

2 — Kendisine talepname irsal edilen makam, tebliğ keyfiyetini müsbet veya tebliğe mani olan hadiseyi mübeyyin vesikayı konsolosa gönderecektir. Mahal itibariyle ademi selâhiyet halinde, mezkûr makam talepnameyi re'sen selâhiyettar makama gönderecek ve derhal konsolosa malûmat verecektir.

MADDE — 10.

1 — Tebliğ, kendisinden talep vaki olan devletin selâhiyettar makamı tarafından icra edilecektir. İkinci fıkrada mezkûr ahval hariç olmak üzere, işbu makam, muhatap tebellûğa hazır olduğunu beyan ettiği takdirde tebliği varakanın kendisine tevdi suretinde icra ile iktifa edebilecektir.

2 — Talep eden makamın müracaatı üzerine, tebliğ kendisinden talep vaki olan makam tarafından, gerek bu kabil tebliğat için mer'i dahili mevzuatına tevfikân gerek kendi kanunlarına münafi olmamak şartıyla, bir şekli mahsusta icra edilebilecektir.

MADDE — 11

Tebliğin icra edilmiş olduğu, gerek muhatabın tarihli ve mu-saddak bir makbuzu, gerek kendisinden talep vaki olan devlet tarafından tanzim edilip tebliğ keyfiyetinin şekli ve tarihini mübeyyin bir şehadetnamesi ile ispat edilecektir.

İSTİNABE İCRASI

MADDE — 12.

1 — Medeni ve ticari hususatta Âkid Devletlerden birinin adli makamı kendi mevzuatına tevfikân diğer devlet selâhiyettar ma-

kamına istinabe tarikile müracaat ederek bu makamdan, havzai kazası dahilinde gerek bir tahkim muamelesinin ve gerek diğer adli muamelelerin icrasını talep edebilecektir.

2 — İstinabe varakası, talep eden devletin konsolosu tarafından kendisinden talep vaki olan devletin tayin edeceği makama tevdi edilecektir. İşbu varakaya kendisinden talep vaki olan devletin lisanında yazılıp talep eden devletin bir siyasi veya konsolosluk memuru tarafından, yahut talep eden veya kendisinden talep vaki olan devletin muhallef bir tercümanı tarafından aslına muatabakatı tasdik edilmiş bir tercüme raptedilecektir.

3 — İstinabe varakasının irsal kılındığı makam, istinabenin icrasını veya icrasına mani olan hadiseyi mübeyyin vesikayı konsolosa gönderecektir. Mahal itibarile ademi selahiyet halinde mezkûr makam istinabe varakasını re'sen selahiyettar makama gönderecek ve derhal konsolosa malûmat verecektir.

MADDE — 13.

1 — İstinabenin gönderildiği adli makam, istinabenin icrası için kendi memleketi makamatının istinabelerinin icrasında tatbik ettiği aynı müeyyideleri kullanmağa mecbur olacaktır. Dava halinde bulunan tarafeynin şahsen icabet matlup olduğu zaman bu müeyyidelerin tatbiki mecburi olmayacaktır.

2 — Takip edilecek usule gelince, kendisinden talep vaki olan makam istinabenin icrasında kendi memleketinin kanunlarını tatbik edecektir. Mamafih, talep eden devletin, hususi bir şekil tatbikini istihdaf eden arzusu, bu şekil, kendisinden talep vaki olan devletin kavanini ile mugayir olmamak şartile, isaf edilecektir.

3 — Alâkadar tarafın hazır bulunabilmesi için, istinabenin icra edileceği tarih ve mahal, arzu ettiği takdirde, talep eden makama bildirilecektir.

MADDE — 14.

Konsolos tarafından talep edilen bir tebliğin veya konsolos tarafından gönderilen bir istinabenin icrasından dolayı hudus edilecek olan bilcümle müşkülât diplomasi tariki ile halledilecektir.

EVRAKI ADLİYE TEBLİĞİNİN VEYA İSTİNABE İCRASININ
REDDİ

MADDE — 15.

Şayet bir Devlet arazisi üzerinde vukubulacak bir tebliğ veya bir istinabe icrasını, hukuk hükümlerine, emniyetine veya intizamı ammeye hâlel getirecek mahiyette bulursa, bu tebliğin veya istinabenin icrasını reddedebilir. Bundan maada, bir istinabenin icrası, evrakın mevsukiyeti tebeyyün etmediği veya kendisinden talep vaki olan devletin arazisinde bu istinabenin icrası kuveî adliyenin selahiyeti dahilinde bulunmadığı takdirde de reddedilebilir.

EVRAKI ADLİYE TEBLİĞİ VE İSTİNABE İCRASI
MASRAFLARI

MADDE — 16.

1 — Tebligat ve istinabe icrası her hangi bir mahiyette hiçbir masraf veya resim tediyesine mahal vermiyecektir.

2 — Mamafih, kendisinden talep vaki olan devlet şahitlere veya ehlihibrelere verilen tazminatın, ve şahitlerin tav'an isbatı vücut etmemeleri halinde icabet eden memur müdahalesi masrafının, veyahut evrakı adliye tebligatının veya istinabe varakalarının bir şekli mahsusta icrasından mütevellit masrafların talep eden devletten iadesini istemek hakkını haiz olacaktır.

SEFARET VE KONSOLOSLUK MEMURLARI TARAFINDAN
EVRAKI ADLİYE TEBLİĞİ VE İSTİNABE İCRASI

MADDE — 17.

1 — Akid Devletlerden herbirinin, diğer devletin arazisinde bulunan tabasına doğrudan doğruya ve kuvveî cebriye istimal etmeden, siyasi veyahut konsolosluk memurları vâsıtası ile tebligat icrasına hakkı vardır.

2 — İstinabe icrası için de aynı ahkâm muteberdir.

3 — İşbu maddenin tatbikinde, müşkülât zuhur ettiği takdirde mukavelenin 9. ve 12. maddeleri mucibince hareket edilecektir.

HUKUKİ MALUMAT VE KANUN AHKAMININ TASDİKİ

MADDE — 18.

Her Akid taraf, diğler tarafın bir adli makamının, diplomasi tarihi ile tevdi ettiğı talepname üzerine kendi arazisi dahilinde mer'i kanunların metnini, ve icabı halinde lâzımgelen diğler her hangi bir hukuki malumatı verecektir. Talepname hakkında malumat ita edilecek olan hukuki meseleyi tasrih edecektir.

Ü Ç Ü N C Ü F A S I L

NİHAİ AHKAM

MADDE — 19

1 — İşbu mukavelename tasdik edilecek ve tasdiknameler mümkün olan en kısa müddet zarfında Ankara'da teati edilecektir.

2 — Mukavele, tasdiknamelerin teatisinden üç ay sonra mevkii mer'iyete girecek ve Akid Devletlerden biri veya diğleri tarafından feshedilebilecektir. Mamafih mukavele feshedildiğı günden itibaren altı ay müddetle mevkii mer'iyette kalacaktır.

Yukarıda ifadatı tasdikan murahhaslar işbu mukavelenameyi imza etmişlerdir.

Prag'da iki nüsha olarak bin dokuz yüz otuz senesi ağustosunun yirmi ikinci günü tanzim kılınmıştır.

Menemenli Numan

Pavel Welner
Antonin Koukal